

Visitaforedrag etter visitas på Nesodden

Det har vært flott å være sammen med dere her på Nesodden denne uken, med visitas i menighetene Skoklefall, Nesodden og Gjøfjell. Takk for noen innholdsrike og gode dager, og ikke minst for all gjestfrihet og lokal tilrettelegging av denne visitasen.

Takk også for en flott gudstjeneste som vi har feiret sammen i Gjøfjell kirke, med nattverdfellesskap, vekselsang og en viktig prekentekst om barna, som jo ikke bare er kirkens fremtid, men som er kirken her og nå. Gjennom å løfte frem barna sier Jesus oss noe grunnleggende viktig om at det å høre til hos ham ikke handler om å prestere, men om å la seg ta imot, om og om igjen, enten vi er små eller store.

En visitas er viktig for menighetene. Den gir mulighet til å se og vurdere kirkens virksomhet og vilkår på en måte som hverdagene ikke gir tid til.

En visitas er også noe av det viktigste jeg gjør. Jeg får et godt innblikk i menighetenes liv gjennom rapporter som er utarbeidet i forkant og gjennom et variert program gjennom noen meningsfulle dager. Den gir meg også sjansen til å bli bedre kjent med dere som driver et svært betydningsfullt arbeid, enten det er som ansatte, tillitsvalgte eller som frivillige.

Sammen løfter vi frem hva det er å være kirke, nå og i fremtiden.

Disse dagene har hatt et variert innhold rettet både innover i menigheten, mot stab, råd og aktiviteter og utover mot nærmiljø, skole og kommunens virksomhet.

Visitaforedraget kan naturlig nok ikke romme alt fra disse dagene, men jeg vil ta noen blikk tilbake på hva vi har vært med på. Jeg vil også løfte frem noen sentrale områder, både i forhold til dagens og fremtidens utfordringer.

Kirke, kommune og nærmiljø

Nesodden kommune har rundt 17500 innbyggere der 71% av disse er medlemmer av Den norske kirke. I løpet av visitasen har vi hatt nyttige og gode møtepunkter med kommunens virksomhet. På onsdag var vi på Nesoddtunet og møtte både ansatte og beboere der. Det ble en veldig fin opplevelse og et møte med det jeg opplevde som en dynamisk og nytenkende institusjon.

Torsdag hadde vi tidlig på dagen et svært nyttig møte med skoleledere der vi blant annet snakket om hvordan skole-kirke samarbeidet kan videreutvikles og styrkes. Senere på dagen møtte vi kommunens ledelse til viktige samtaler om dagens og fremtidens utfordringer her på Nesodden. Alle disse møtepunktene har vært preget av en veldig god atmosfære og dialog, og jeg vil her benytte anledningen til å takke kommunens ledelse, ved ordfører og rådmann, for den vennlige måten vi har blitt tatt imot på under denne visitasen.

Slik jeg har oppfattet det har dere her på Nesodden gode muligheter for videreutvikling, på flere områder.

Jeg tenker da for eksempel på den positive dialogen vi hadde omkring skole-kirke samarbeidet. Her har dere et godt utgangspunkt for en videre samtale omkring hvordan man på basis av skolens læreplan og formålsparagraf kan finne gode samarbeidsarenaer i rammen av gjensidig respekt for hverandres identitet og oppdrag.

Når jeg bruker ordet videreutvikling tenker jeg også på dette innenfor det vi kan kalle selve kirkens kjerneområder, som trosopplæring, gudstjenestearbeid og diakoni, noe jeg vil komme nærmere tilbake til.

En annen ting vi har berørt i våre samtaler er behovet for å arbeide videre med tilrettelegging av tros- og livssynsutøvelse for mennesker med utviklingshemming og særlige behov. Dette er noe som vil følges opp i etterkant av visitasen.

Vi har i løpet av visitasen også hatt samtaler omkring økonomiske utfordringer og rammevilkårene for den kirkelige virksomheten her. Overfor kommunen har både behovene for kirkegårdsutvidelse og bedre kontorforhold blitt løftet frem. Mitt inntrykk er at det på disse områdene eksisterer en felles forståelse av behovene for å finne løsninger og sammen arbeider for snarlige avgjørelser både omkring kirkegårdsutvidelse og bedre kontorforhold.

Fellesrådets behov for økte ressurser til stillinger har vært fokusert ved flere anledninger. Barne- og ungdomsarbeideren fyller svært viktige arbeidsoppgaver, men det økonomiske fundamentet for stillingen er sårbart. Både denne stillingen og en videre satsing på en diakonal stilling, muligens i samarbeid med Nesoddtunet, har derfor blitt løftet frem for kommunen. Fellesrådets videre dialog med kommunen i forbindelse med budsjettbehandlingene vil avklare hva som vil være mulig å få til på disse viktige områdene.

Når det gjelder kirkebyggene på Nesodden har jeg i løpet av visitasen besøkt alle de tre kirkene som dere har. Det er tre kirker med hver sine særpreget og tydelig forskjellige uttrykk. Vi var onsdag kveld med på "Pusterom" i Nesodden kirke, som jo er et smykke av en middelalderkirke. Torsdag kveld var det kveldssang i Skoklefall kirke, med bidrag fra en rekke dyktige lokale musikere, og i dag har vi altså vært i Gjøfjell kirke og feiret gudstjeneste. Det er flott at det stadig utvikles ulike gudstjenesteformer i de tre kirkene.

Selv om dere har tre kirkehus her på Nesodden, er det klart at størrelsen på disse ikke lenger står i forhold til den befolkningsutviklingen. At for eksempel Skoklefall menighet, med sitteplass til rundt 150 personer, er soknekirke for nesten 8000 kirkemedlemmer er ikke tilfredsstillende. Jeg er oppmerksom på at spørsmålet om et nytt kirkebygg, et bygg som ikke minst kan romme flere til livets store anledninger og til de kirkelige høytider, har vært framme flere ganger tidligere.

I et kortsiktig perspektiv er det også vanskelig å se for seg at det blir mulig å bygge ny kirke nå ut fra realistiske økonomiske vurderinger, men her er det viktig å tenke langsiktig. I møtet med kommunen berørte vi denne saken. Jeg har blitt gjort kjent med at kommunen for tiden arbeider med en langsiktig kommuneplan, der blant annet nye områder skal reguleres og videre investeringer berøres. Det er viktig at fellesrådet i denne prosessen er visjonære og på banen slik at behovet for en større kirke på Nesodden, en kirke som også vil ha et mer fleksibelt bruksområde i barne- og ungdomsarbeidet kan løftes tydelig frem når kommunens fremtidige planer både når det gjelder areal og økonomi skal legges.

Når det gjelder nærmiljøet, og det man kan kalle kulturen her på Nesodden kunne mye vært sagt om dette. En av de tingene jeg vil trekke frem er det betydelige og gledelige økumeniske fellesskapet som dere har. Vi hadde på torsdag et møte med ledere fra Pinsekirken, Misjonskirken og Den katolske kirke. Jeg har fått et tydelig inntrykk av at man her har klart å etablere både møtepunkter og samarbeidsområder som er til stor gjensidig berikelse. Dette er også et sterkt vitnesbyrd utad om at man står sammen om det sentrale og vektlegger samarbeid og nær kontakt på tvers av konfesjonsgrensene. Jeg vil si at dette er forbilledlig og et eksempel til etterfølgelse andre steder i bispedømmet vårt.

Jeg må også få trekke frem at vi på tirsdag hadde et sterkt møte hjemme hos familien Dar. Denne saken har jo engasjert mange her lokalt, og jeg har selv vært involvert i denne saken

tidligere. Dette er en familie som fortsatt må leve i uvisshet om fremtiden, og vi får håpe at denne saken nå snart kan komme til en god avklaring.

Kirken vår er inne i en utrolig spennende periode. Det er lenge siden mulighetene til fornyelse og nytenkning har vært så store som nå.

I Borg har vi pekt ut tre satsingsområder for den perioden vi er inne i, nemlig trosopplæring, gudstjenesten og diakoni.

Som jeg sa tidligere, ser jeg at menighetene på Nesodden har gode muligheter for videreutvikling på disse viktige områdene, og jeg vil derfor benytte anledningen til å si noe mer om dette.

Trosopplæring

Etter at Stortinget vedtok trosopplæringsreformen i 2003, har det vært en storsatsing på barn og unge i kirken vår, og alle arbeidslag står sammen om den.

Nå har reformen gjennomgått en forsøksfase og er på vei over i en ny fase, driftsfasen.

Reformens mål er å ”hjelp barn og unge til å leve sine liv i lys av evangeliet”, og målgruppen er alle døpte mellom 0 og 18 år.

Her på Nesodden har dere hatt prosjektmidler i noen år nå, og jeg har fått et godt innblikk i hva dere har etablert av arbeid på dette området. Blant annet har jeg fått høre om ”Action”-arbeidet, og har fått oppleve babysang i Skoglefall kirke.

Tirsdag hadde vi et nyttig møte der vi også snakket sammen om det videre planarbeidet på dette området. Å utvikle en sammenhengende trosopplæringsplan handler både om å se hvilke tiltak dere allerede har og hva dere skal videreutvikle og etablere fremover. I et slikt arbeid vil jeg anbefale dere å tenke helhetlig med sikte på å utvikle en felles plan for de tre menighetene som kan romme både de felles tiltakene som dere vil legge opp til og lokalt forankrede tiltak som er naturlig å ha i de enkelte menighetene.

Til et slikt planarbeidet har vi tilgjengelig en ressursperson på bispedømmekontoret som kan bidra både med råd om planutvikling og ikke minst med erfaringsdeling fra hvordan dette har vært gjort på andre steder.

Så vil det jo også være slik at menighetene her i løpet av noen år også vil få tildelt ytterligere ressurser til dette arbeidet i tillegg til det som dere allerede har fått.

Gudstjenestene

Kirken vår er nå inne i en stor gudstjenestereform der både salmer, liturgier og tekstrekker skal fornyes. Reformen gir menighetene en verdifull mulighet til å gjennomgå sin gudstjenestefeiring og sin gudstjenestep praksis. Reformen vil gi de enkelte menighetsrådene større ansvar for å sette sammen sin egen gudstjeneste innenfor et bredt utvalg av liturgiske alternativer og noen gitte rammer.

Nøkkelord i forbindelse med gudstjenestereformen er:

- Fleksibilitet
- Involvering
- Stedegenhet

Denne saken skal opp på Kirkemøtet, både nå i november og i april 2011. Etter at Kirkemøtet har vedtatt reformen, blir det menighetsrådenes oppgave å vedta en lokal grunnordning for gudstjenestefeiring. Den prosessen er det viktig at mange får ta del i. Jeg mener at det også på dette området vil være klokt å tenke helhetlig. Vi snakket i møtet med menighetsrådene om hvordan menighetenes strukturelle oppbygging bør være fremover. I den forbindelse berørte

vi blant annet at det kan være hensiktsmessig for menighetsrådene å etablere utvalg som kan jobbe særlig med utarbeidelse av planer som så igjen legges frem for menighetsrådene til vedtak.

Etter min oppfatning vil det være tjenlig for dere her på Nesodden å etablere et felles gudstjenesteutvalg som kan arbeide videre med dette.

Diakoni

Kirkemøtet vedtok i 2007 en ny diakoniplan for Den norske kirke.

Diakoniplanen løfter frem fire hovedlinjer:

- Inkluderende fellesskap.
- Nestekjærlighet.
- Kamp for rettferdighet.
- Vern om skaperverket.

Diakonien inngår ut fra dette i alle livets faser både tematisk og aldersmessig og bidrar til å utvide begrepet diakoni og forståelsen av hva diakoni er.

Alle menighetene i Borg utfordres nå til å vedta sin egen diakoniplan. Slik jeg har forstått det har dere i Skoklefall kommet langt i arbeidet med en slik plan.

Jeg vil mene at dere innefor diakonien, i likhet med trosopplæringen og gudstjenestearbeidet, vil ha nytte av å tenke helhetlig om diakoni felles i menighetene på Nesodden. Dette vil ikke minst også være viktig dersom det på sikt blir mulig å etablere en diakonstilling som det har vært snakket om.

I forhold til de tre hovedområdene som jeg nå har berørt, vil menighetens ansatte ha viktige funksjoner og ansvarsområder. Man vil imidlertid også være helt avhengig av frivillig innsats og engasjement.

Frivillighet er en bærebjelke i alt kirkelig arbeid. Jeg har møtt representanter for frivilligheten her hos dere både i menighetsrådene og på samlingen for frivillige tirsdag kveld. Jeg har også fått treffe de såkalte "onsdagsenglene" som gjør en viktig innsats på Nesoddtunet, og jeg har møtt noen av de som sørger for onsdagsmiddagene på Nesodden menighetshus.

Jeg vil her uttrykke en stor anerkjennelse overfor de mange frivillige som legger ned en stor og uvurderlig innsats. Jeg tror heller ikke frivilligheten blir mindre viktig i den tiden vi går inn i. Både rekruttering og ivaretagelse av de frivillige er derfor viktig å arbeide kreativt og frimodig med for enhver menighet.

Oppsummering og utfordringer

Jeg har fått et godt innblikk i menighetenes liv gjennom de dagene jeg har vært her. Jeg har møtt kirkens ansatte, som utviser stort engasjement, og jeg har truffet tillitsvalgte som står på i arbeidet som de har ansvar for.

Det jeg har sett, gir grunn til stor glede.

Jeg vil derfor avslutningsvis løfte frem noen utfordringer for det videre menighetsarbeidet her på Nesodden:

- Videreutvikle trosopplæringsarbeidet, og arbeid helhetlig i retning av å utvikle en felles trosopplæringsplan for de tre menighetene på Nesodden. Jeg vil særlig utfordre dere til å ha et årvåkent blikk på konfirmasjonsprosenten og arbeide målrettet for å styrke oppslutningen om kirkelig konfirmasjon.
- Arbeid med å videreutvikle det diakonale arbeidet i menighetene. Jeg vil utfordre dere til å opprette et felles diakoniutvalg for de tre menighetene som kan utvikle en samlet diakoniplan for menighetene på Nesodden.
- Arbeid videre med utvikling av gudstjenestefeiringen i tråd med gudstjenestereformens intensjoner. Fortsett samtalene om hvordan dere best utvikler den lokale gudstjenestefeiringen etter Kirkemøtets vedtak i november 2010 og april 2011, og vurder i den forbindelse å etablere et felles gudstjenesteutvalg som kan arbeide helhetlig med en lokal gudstjenesteordning for de tre menighetene.
- Fortsett den gode dialogen med kommunen for å få realisert den nødvendige kirkegårdsutvidelse og snarlig få bedret kirkens kontorforhold. Jeg vil også oppmuntre dere til å være visjonære og tenke offensivt både i forhold til stillingsbehov og med tanke på et langsiktig arbeid mot en ny kirke når kommunens fremtidige planer skal legges.
- Rett fokus mot hvordan dere i menighetene, sammen med kommunalt ansvarlige, kan tilrettelegge et arbeid for mennesker med utviklingshemming og særskilte behov.
- Videreutvikle det frivillige engasjementet i menighetene, og se særlig etter om det er nye grupper av frivillige som kan utfordres til å engasjere seg.

Jeg vil takke alle dere som har vært involvert i denne visitasen.

Takk for fellesskap og for innholdsrike og gode dager.

Jeg ønsker dere Guds velsignelse over det viktige og spennende arbeidet som nå ligger foran dere.

Fredrikstad 17.10.2010.

Helga Haugland Byfuglien
Borg biskop